

KÄRNVAPEN

- ett verktyg för folkmord

Agneta Norberg 2008

Olyckligtvis har kärnvapenstaterna utvecklat en djävulsk strategi att sätta sig på de maktlösa länderna, som inte har kärnvapen, och få det att se ut som om det nuvarande kärnvapenhotet kommer från länder som ännu inte har kärnvapen.

Dr. D. Jayaprakash, Dehli Science Forum.

Tal i Hiroshima 6 augusti 2005

Svenska Kvinnors Vänsterförbund (SKV) är ett partipolitiskt obundet, feministiskt och pacifistiskt kvinnoförbund med hjärtat till vänster.

SKV verkar för:

- jämlikhet mellan kvinnor och män, byggd på lika rättigheter och skyldigheter i privatliv, yrkesliv och samhälle.
- fred och fredlig konfliktlösning och vill motverka alla former av våld, förtryck, krig och krigshandlingar.
- alla människors lika värde och vill motverka kommersiell exploatering som trafficking och slavarbete
- ett resursbevarande samhälle, baserat på människors grundläggande behov och sambanden i naturen
- solidaritet mellan folkgrupper, regioner och nationer.

Svenska Kvinnors Vänsterförbund

Pölgatan 5

414 60 Göteborg

Tel: 031 - 14 40 28

skvgoteborg@telia.com

www.skvbloggen.wordpress.com

www.vimanskor.se

vapen attack eller att bomba Nordvietnams dammar om de bryter mot Parisöve-
renskommelserna.

1975 Försvarsminister Schlesinger hotar NordKorea med kärnvapenåter-gäldning
ifall de attackerar Sydkorea efter USAs nederlag i Vietnam.

1980 Carter presenterar Carterdoktrinen.

1981 Reagan återbekräftar Carterdoktrinen.

1982 Margareth Thatcher, Storbritannines premiärminister, hotar att utplåna
Buenos Aires under Falklandskriget.

1990 Pakistan hotar Indien vid en konfrontation om Kashmir.

1990-91 Bush hotar Irak under Gulfkriget

1993 Clinton hotar Nord Korea

1994 Clinton i konfrontation med Nord Korea

1996 Kina hotar hangarfartyget Los Angeles vid en konfrontation om Taiwan.

1996 Clinton hotar Libyen med kärnvapen för att förhindra färdigställandet av
en underjordisk kemisk vapenfabrik

1998 Clinton hotar Irak med kärnvapen

1999 Indien och Pakistan hotar och förbereder kärnvapenkrig under Kar-
gilkriget.

2001 USAs styrkor sätts i DEFCON- alert efter 11 september attacken.

2001 Försvarsminister Donald Rumsfeld vägrar att säga att han inte tänker an-
vända taktiska kärnvapen i grottorna i Afghanistan där han tror att Osama bin
Laden finns.

2002 Bush säger sig vara beredd att använda kärnvapen om Irak använder kemiska
eller biologiska vapen.

2003 USA mobiliserar och hotar med kärnvapen mot NordKorea.

2006 President Chirac i Frankrike hotar med förstaslag med kärnvapen mot na-
tioner som genomför en terroristattack mot Frankrike.

2006 USA hotar i förtäckta ordalag Irans kärnkraftsinfrastruktur med kärnvapen
typ bunker-buster.

En historisk tillbakablick

En klar och solig dag 1945

Det var i augusti. Jag kom in i huset efter att ha hämtat ved. Mamma och pappa
satt i köket, framåtlutade mot radion och lyssnade spämt.

– Tyst, röt pappa, när jag försökte lägga ner vedpinnarna i vedlådan så försiktigt
jag nånsin kunde. Äntligen slutade nyheterna och väderleksutsikterna tog vid.

Pappa lutade sig bakåt och la in en snus. ”Nu gitt japanerna ge sig, sa pappa.”

Jag förstod på mina föräldrars reaktion att något förfärligt, hemskt hade hänt.
En ohyggligt stor bomb hade fällts långt borta i Japan.

I Västerbottens Kuriren kunde man läsa att det var för att Japan skulle ge sig
och kapitulera utan villkor. Miljoner amerikanska liv skulle ha räddats, sa det.
Men så mycket mer fick man inte veta om vad som verkligen hade hänt. Det
tog många, många år innan det var möjligt att få kunskap om hur atombomben
drabbat befolkningen och att få veta vad som egentligen låg bakom det ohyggliga
beslutet att fälla den.

2003 besökte jag Hiroshima vid den årliga konferensen om kärnvapen som organisationen Gensuikyo arrangerar. Jag träffade där Senji Yamaguchi, en överlevare, en "hibakusha". Han berättade att han hade besökt Sverige 1961 och blivit väldigt förvånad över hur lite svenskarna kände till om bomben och strålningsskadorna. Strålningen hade ju verkat långt efteråt och orsakat en stor ökning av leukemifallen, av sköldkörtelcancer och bröstcancer. Han berättade vidare att USAs militärforskare hade gått runt på militärsjukhusen och samlat in information över vilka skador överlevarna hade fått. Men inte för att hjälpa och skaffa botemedel till de skadade utan för att samla prov på atombombens verkningar. Det var strängt förbjudet att upprätta rapporter och berätta vad som verkligen hänt. "Ingen strålning förekommer i Hiroshimas ruiner", stod att läsa på New York Times förstasida.

Allt tystades ner på order av US Supreme Command of the Allied Forces. När en reporter, Wilfred Burchett, Daily Express, rapporterade om sitt besök på ett sjukhus där människor låg utan några synliga skador, men döende, beskrev han det som "en atomfarsot". Han förbjöds då att i fortsättningen publicera artiklar. Han smutskastades och förtalades. (Pilger, The Guardian, 6 augusti, 2008)

Under sex årtionden utsattes USAs befolkning och resten av världen för en desinformationskampanj för att dölja både de bakomliggande orsakerna till att bomben fälldes och följderna av detta illdåd. T ex censurerades historiska fakta vid Smithsonian Institute i USA vid både 50- och 60-årsminnet. Ledningen för museet förbjöds t ex att visa skriftliga uttalanden av amiral Leahy och general Eisenhower, där de uttryckte motstånd mot att bomben skulle fällas.

Varför fälldes bomben över Hiroshima och Nagasaki?

"Det var en krigsförbrytelse att fälla atombomberna över Hiroshima och Nagasaki. Det var ett uppsåtligt massmord av enorma dimensioner. Den allra största lögnen var att atombomben fälldes för att avsluta kriget i Stilla havet och rädda amerikanska soldaters liv." (Pilger, The Guardian, 6 augusti 2008)

Gar Alperowitz, forskare vid Harvard, USA, stärker denna uppfattning i boken Atomdiplomati, Hiroshima och Potsdam, 1965, där han påvisar att president Truman kallblodigt ville demonstrera bombens och USAs makt inför sin huvudmotståndare – Sovjetunionen. För att injaga skräck i ett land som praktiskt taget låg i aska efter nazisternas härjningar, beslöt Truman att förinta Hiroshima den 6 augusti och Nagasaki den 9 augusti 1945. Han ville få Sovjet på knä vid efterkrigsförhandlingarna. Mötet med Stalin och Churchill flyttades fram tills han var säker på att han hade ett lyckat atombombstest i Alamogordo att hänvisa till vid

Kärnvapenutpressning under 60 år

Uppgifterna hämtade ur Joseph Gersons bok, Empire and the Bomb, Pluto Press, 2007

1946 Truman hotar Sovjet angående norra Iran.

1946 Truman sänder strategiska bombplan för att skrämja Jugoslavien sedan ett USA-plan skjutits ner över Jugoslavien.

1948 Truman hotar Sovjet som svar på Berlin - blockaden.

1950. Truman hotar Kina när USAs marinkårssoldater är omringade i Chosin Reservoaeren i Korea.

1951 Truman godkänner en militär förfrågan om att få attackera Manchuriet med kärnvapen ifall stora kvantiteter av kinesiska trupper går in i kriget.

1953 Eisenhower hotar Kina för att tvinga fram ett slut på Koreakriget så att det gynnar USA.

1954 Eisenhowers utrikesminister John Foster Dulles erbjuder Frankrike tre taktiska kärnvapen för att bryta belägringen vid Dien Bien Phu, Vietnam.

1954 Eisenhower sänder kärnvapenbestyckade bombplan för att förstärka den CIA-stödda militärkuppen i Guatemala.

1956 Nikolai Bulganin hotar London och Paris med ett kärnvapenanfall och kräver att de drar sig tillbaka efter sin invasion av Egypten.

1956 Eisenhower kontrar genom att hota Sovjet men kräver samtidigt att Frankrike och Storbritannien drar sig ur Egypten.

1958 Eisenhower beordrar överbefälhavaren att förbereda sig på att använda kärnvapen mot Irak om nödvändigt, för att förhindra att Iraks revolution spiller över till Kuwait.

1961 Kennedy hotar Sovjet under Berlinkrisen.

1962 Kubakrisen.

1967 Johnson hotar Sovjet under mellanösternkriget.

1967 Johnson hotar med kärnvapen för att bryta belägringen av Khe Sahn.

1969 Breznev hotar Kina under gränskriget.

1969 Nixon's novemberultimatium under Vietnamkriget.

1970 Nixon signalerar USAs förberedelser att utkämpa ett kärnvapenkrig under Svarta Septemberkriget i Jordanien.

1973 Israel hotar med kärnvapen under Oktoberkriget.

1973 Kissinger hotar Sovjet under de sista timmarna av Oktoberkriget i Mellanöstern.

1973 Nixon lovar den sydvietnamesiske presidenten Thieu att svara med kärn-

Boklista

- Aldridge, Robert C.: *First Strike. The Pentagon's Strategy for Nuclear War* South End Press, 1983
- Alperovitz, Gar: *Atomdiplomati - Hiroshima och Potsdam* Raben & Sjögren, 1965
- Bennis, Phyllis: *En kuvad världsdemokrati - Hur Washington dominerar dagens FN* Tankekraft Förlag, 2004
- Bertell, Rosalie: *Planet Earth. The latest weapon of War* The Womens Press, 2000
- Boyle, Francis A: *The Criminality of Nuclear Deterrence. Could the US War on Terrorism go Nuclear?* Clarity Press, 2002
- Bricmont, Jean: *Humanitär Imperialism* Karneval, 2007
- Brzezinski, Zbigniew: *The Grand Chessboard. American Primacy and its Geostrategic Imperatives.* Basic Books, 1997
- Caldicott, Helen W. W. *Nuclear Madness. What you can do* Norton and Company, 1994
- Caldicott, Helen Dr.: *The New Nuclear Danger. George W. Bush Military-Industrial Complex.* The New Press. N.Y. 2002
- Caldicott, Helen & Eisendrath, Craig: *War in Heaven. The Arms Race in Outer Space* The New Press.
- Cockburn, Andrew: *The Threat - Inside the Soviet Military Machine* Vintage Books, 1984
- Easlea Brian: *Fathering the Unthinkable. Masculinity, Scientists and the Nuclear Arms Race* Pluto Press, 1983
- Gagnon, Bruce K.: *Come Together Right Now. Organising Stories from a fading Empire* Just Write Books, 2008
- Gerson, Joseph: *Empire and the Bomb. How the US uses Nuclear weapons to Dominate the World* Pluto Press, 2007
- Johnson, Chalmers: *Imperierömmar. USAs utrikespolitik efter det kalla kriget* Leopard, 2004
- Medvedev, Roy: *Kapitalism i Ryssland?* ETC Produktion, 1999
- Nuclear Disorder or Cooperative Security. *US Weapons of Terror, the Global Proliferation Crisis, and the Path to Peace. Lawyers Committee on Nuclear Policy, Western States Legal Foundation, Reaching Critical Will of The Womens International League for Peace and Freedom. An Assessment of the Final Report of the WMD Commission and its Implications for U.S. Policy,* 2007
- Parenti, Michael: *Against Empire* City Lights Books, 1995
- Weapons of Terror. *Freeing the World of Nuclear, Biological and Chemical Arms. The Weapons of Mass Destruction Commission,* 2006
- Wirbel, Loring: *STAR WARS. US tools of Space Supremacy* Pluto Press, 2004
- Ziolkowski, Andrej: *Die NATO. Instrument der US - Politik in Europa* 1999

förhandlingsbordet i Potsdam. ”Om explosionen inträffar, kommer jag att ha en hammare mot dessa gossar (ryssarna).”

”Harry Truman bör ihågkommas på samma sätt som Richard Nixon, Ronald Reagan, Bush den äldre och George W. Bush, för sin brutala användning av militärmakt och kärnvapenterror”, Joseph Gerson, *Empire and The Bomb*, 2007.

Världens uranfyndigheter

Planerna för efterkrigstiden tog form redan i augusti 1941 när premiärminister Churchill och president Roosevelt vid ett möte gjorde upp ritningarna för hur världen skulle se ut efter kriget. USA var nu fast beslutet att bli den ledande makten i världen. I juni 1943 undertecknades en överenskommelse i Quebeq, Kanada, vars viktigaste innehåll var USAs och Storbritanniens samarbete för kontroll över uran- och thoriumfyndigheterna runt om i världen, både under och efter kriget.

USA hade kontakt med Belgien för att få uran till Manhattanprojektet (framställningen av atombomben). 80 procent av det uran som användes i bomberna över Hiroshima och Nagasaki kom från urangruvan Shinkolobve i Kongo, som stod under belgiskt styre. USA ställde 1944 samman en lista på de länder som var rika på uran. Där rangordnades 11 stater utifrån uranfyndigheterna. Allra mest fanns i Belgiska Kongo, därefter kom Kanada, USA, Tjeckoslovakien, Ryssland, Portugal, Madagaskar och till sist Bulgarien och Sverige. USA och Storbritannien tog nu kontroll över 97 procent av världens uranproduktion. Man antog att Sovjetunionen inte hade mycket uran att tala om, men det visade sig att det fanns en hel del i Centralasien, Östtyskland och Estland. Dessa fyndigheter kartlades dock inte förrän efter krigsslutet.

Sovjetunionen 1945 – efter det stora fosterländska kriget

25 år efter andra världskrigets slut begav jag mig på en charterresa till Leningrad. Där besökte jag som alla andra turister den stora utställningen om det stora fosterländska kriget och nazisternas treåriga belägring av Leningrad. Det jag såg gjorde mig chockad och skamsen över min egen okunnighet. Hur kunde det vara möjligt att jag inte kände till det namnlösa lidande som det ryska folket gått igenom? Jag insåg efterhand att det inte var jag som skulle skämmas, utan alla de, som genom sin tystnad och historieförvanskning gjort att jag, som 30 åring, i princip var helt okunnig om andra världskrigets fasor, en dagsresa med buss från Sverige.

I korthet såg det ut på följande sätt i Sovjet 1945:

Landet var helt förött.

27 miljoner människor hade mist sina liv

15 storstäder var helt eller delvis jämnade med marken

2 800 mindre städer och 70 000 byar låg i aska

32 000 fabriker var förstörda

40 000 sjukhus

64 000 skolor

43 000 bibliotek med 100 miljoner böcker

44 000 teaterbyggnader

3000 kyrkor

400 muséer

60 miljoner byggnader

10 000 kraftverk

3 000 oljeborrarn

1 000 kolgruvor

65 000 km järnvägsräls och landsvägar

Inte nog med detta: Nazisterna monterade ner och fraktade till Tyskland tiotusentals ångmaskiner, turbiner och generatorer. De slaktade eller tog med sig miljontals hästar, nötboskap, svin, får och getter, samt 110 miljoner höns. Detta står att läsa i *Fathering the Unthinkable*, Brian Easlea, 1983.

Bara i Stalingrad stupade nära en miljon soldater. I slaget vid Kursk, historiens största pansarslag, miste 325 000 människor livet. Vitryssland förlorade 25 procent av sin befolkning, Polen 18 procent. Som jämförelse kan nämnas att Storbritannien förlorade en promille av sin befolkning. Invasionen i Normandie kommer först på nionde plats när det gäller antalet stupade vid ett krigsslag.

När tvillingtornen föll var världen i stort sett mycket förstående inför USAs reaktion. Men tänk om en händelse liknande 11 september skulle inträffa på USAs mark varje dag – i tio års tid? Vad skulle då reaktionen bli? Vad skulle hända med de demokratiska fri- och rättigheterna, som USA är så stolt över, hur många skulle kastas i fängelse...? Detta skulle vara av samma storleksordning som antalet döda i Sovjetunionen under andra världskriget. Inför faran av en ny aggression var Sovjets hållning snarast en relativt måttlig reaktion, i varje fall om man jämför med hur USAs reagerade efter 11 september.

”Man skulle svårligen förvänta sig att ett land som utsatts för en sådan grad av överväld, därefter skulle visa prov på besinnig, stark humanism eller demokrati.” *Humanitär Imperialism*, Jean Bricmont, 2005

(Sovjets anskaffande av kärnvapen och den följande terrorbalansen har delvis sin förklaring i förstörelsen under 2:a världskriget.)

att utöva påtryckningar så att USA måste följa det de en gång lovat?

Ta upp dubbelmoralen när det gäller kärnvapen inom NATO. Sverige går med stormsteg in i NATO

Hur blir det med kärnvapenfrågan? Se vad som händer i Tjeckien. Trots ofantligt motstånd placerar USA ut radaranläggningarna mot folkets vilja.

Fråga din Euparlamentariker, din riksdagsledamot hur de ställer sig inför PAROS avtalet som förbjuder militariseringen av rymden. Säg att nästa gång de reser till FN ska de kräva att USA ansluter sig till avtalet. Säkerhetspolitik måste tas upp på partiföreningarnas möten. Frågan om NATO måste diskuteras på partiföreningarnas möte. Idag finns det INGET tryck underifrån från gräsrotterna sedan den livaktiga fredsrörelsen somnade in på 90-talet.

Om du vill ha idéer om vad som bör göras så är läsningen av Canberrareportporten en god läsning. Det är bara att googla på titeln så kommer det upp.

Men det allra viktigaste steget du kan ta som vanlig medborgare är att efterlysa diskussion om detta i din länsstidning, din partiförening, din fredsförening eller vad du nu tillhör för förening. Det kalla kriget nr. 2 är här vi får inte låta oss svepas med av krigsretoriken i DN, SVD, Aftonbladet, Expressen, Gomorgon världen Rapport och Aktuellt.

Här är informativa hemsidor!

www.reachingcriticalwill.org

www.space4peace.org

www.zitzer.se

www.un.org

www.globalresearch.ca

www.abolition2000.org

www.abolition2000europe.org

www.wagingpeace.org

Vad göra?

Vi som är aktiva och bryr oss måste tala i klartext om vad som pågår. Att tala i allmänna termer om kärnvapen är förkastligt. Vi måste våga se vem som bryter mot de ingångna avtalen och protestera t.ex. hos USAs ambassadör så ofta vi kan. Vi bör se kärnvapnets politiska roll. Och vi bör sluta att kalla dem VAPEN. De är verktyg för folkmord. Jaqueline Cabasso, Nuclear Disorder or Cooperative Security. Burroughs, Cabasso.2007.

För att veta hur man röstar i generalförsamlingen när det gäller kärnvapen mm kan man gå in på FNs hemsida www.un.org Där går det alldeles utmärkt att se att USA och Israel alltid går samman och röstar mot t.ex. PAROS-avtalet som förbjuder vapen i utplacering i rymden. Alla övriga länder (utom möjligen Micronesien) röstar för att behålla avtalet mot rymden som slagfält.

Det finns en organisation som håller reda på allt om kärnvapen och vem som bryter mot avtalen. Det är WILPF, som har sitt kontor mitt emot FN byggnaden. Gå in på deras hemsida och se vad som pågår.

Ta reda på vad din riksdagsledamot anser i denna frågan om kärnvapen och den farliga situation vi befinner oss i. Vet dom något om detta? Informera dem.

Vad planerar ditt parti inför NPT förhandlingarna 2010. Kräv att riksdagsledamöterna är pålästa. 2005 var en katastrof. Sveriges roll var blek och kraflös.

Vet din EU parlamentariker om hur kritisk situationen är? Ge dem anvisningar på bra hemsidor och bra litteratur. Framför allt: Lägg dig i vad de gör!

Kolla vad vår högerregering gör! Vad har den för planer inför NPT-förhandlingarna 2010?

Försök att ta dig till till NewYork 2010. Det är MYCKET nyttigt. För det är inte helt säkert att de som säger att de representerar ditt parti eller din organisation berättar hur det verkligen gick till när de kommer hem till Sverige. Vid hemkomsten 2005 sa representanten för UD att det var Egypten som saboterat NPT konferensen. Ingen protesterade mot detta uttalande vad jag kan minnas.

Sverige är med i New Agenda Coalition som utövar påtryckningar vid kärnvapen-förhandlingar. Fråga vad NAC – som det förkortas-planerar inför NPT 2010. Kommer de att ta upp frågan om de taktiska kärnvapnen i Europa? Så länge USA har taktiska kärnvapen utplacerade i Europa kommer nedrustningsförhandlingarna att påverkas negativt. Taktiska kärnvapen är alla slags kärnvapen som inte går in i omlöpsbana runt jorden som de ballistiska strategiska kärnvapnen gör. Kan vara bomber och kortdistansraketer.

USA lovade att följa listan med 13 steg för nedrustning år 2000. Kommer NAC

USA 1946 – hur kärnvapenkapprustningen växer fram

Ett år efter andra världskrigets slut, inrättade USA ett strategiskt flygkommando - U.S. Strategic Air Command – SAC. Så här skriver Daniel Ellsberg i boken *The Deadly Connection - Nuclear War & US Intervention*, 1986: ”Allt sedan Hiroshima har USAs presidenter gjort seriösa förberedelser för att använda taktiska eller strategiska kärnvapen vid pågående kriser och konflikter. Detta visste Sovjetunionen. De tog nämligen emot dessa hotelser direkt från det Ovala rummet i Vita huset. För alla andra var det hemligt. SAC hade det viktiga uppdraget att leverera kärnvapenattacker mot Ryssland när order gavs. Vid denna tidpunkt var det känt att Ryssland inte hade kärnvapen. SACs enda uppdrag under denna period var att hota eller att genomföra USAs förslag med kärnvapen: Inte alls att hota eller att återgälda en kärnvapenattack mot USA eller något annat land. Det är inte ryssarna utan vi andra som måste lära oss dessa dolda fakta om USAs utrikespolitik.”

Den 27 februari 1947 fattades ett beslut som har haft globala, ödesdigra följder ända tills idag. Då hade president Harry Truman samlat vice utrikesminister Dean Acheson, den republikanske senatoren Arthur Vandenberg och en handfull kongressledamöter i Vita Huset för att få klarsignal för att omvandla USA till en nationell säkerhetsstat med en militariserad ekonomi. Arthur Vandenberg menade att Truman kunde få igenom detta endast om han först ”skrämdde skiten ur det amerikanska folket genom att hota att ryssarna skulle komma”. Truman lovade att så skulle ske. Evigt krig för evig fred. (Gore Vidal, 2002).

CIA och nazisterna

Sovjetunionen låg i ruiner men vi i väst utsattes för en massiv propaganda om att Sovjet stod i begrepp att anfälla oss. De nödvändiga förfälskade informationerna och detaljerna gavs av de som nyligen förlorat kriget – nazisterna.

General Reinhardt Gehlen var (den nazistiska arméns) underrättelseofficer i de erövrade sovjetiska territorierna under kriget. Omedelbart efter krigsslutet inledde CIA samarbete med general Gehlen och fortsatte med detta ända fram till 1956. Trots att Gehlen och hans anhang var eftersökta för de värsta krigsförbrytelseerna i historien, utsågs

de till den allra viktigaste informationskällan för USA om Sovjetunionen. Dessa erfarna naziagenter hade stor inverkan på CIA-kulturen. (Man kan säga att USAs underrättelsetjänst nazifierades.)

Enligt överenskommelserna mellan segrarmakterna skulle alla tyska krigsförbrytare arresteras och föras inför domstol. Sovjet visste att USA inte följde denna regel och att USA byggde vissa av sina utlandsaktioner på information de fått från kända krigsförbrytare som var skyldiga till miljoner människors död i Östeuropa och på Balkan. Sovjet fruktade nu att USA tänkte störta östregimerna och ersätta dem med folk som stått på nazisternas sida under andra världskriget. Detta var en oerhörd provokation mot Sovjet och bidrog till att skapa ett klimat av fiendlighet och stor misstänksamhet.

Hysteriska stämningar i USA

1948, när USA fortfarande var den enda kärnvapenmakten, ville Sovjet ingå ett avtal med USA om att inte använda kärnvapen och att upprätta en internationell kontrollregim. Detta avvisades av USA. I stället skapades NATO 1949, en (aggressiv) militärallians som tydligt riktades mot Sovjetunionen. Hemliga dokument har i efterhand avslöjat att USA-administrationen var beredd att förintä Sovjetunionen innan Sovjet hade gjort sitt första kärnvapenprov i augusti 1949. Det som höll den tillbaka var rädslan att Sovjets Röda armé skulle invadera Västeuropa efter en sådan attack. När Kinas revolution inleddes samma år blev stämningen rent av hysterisk i USAs ledarskikt. Många var övertygade om att landets fortsatta existens var i fara, att USA hotades med utplåning av gudlösa horder från öst. Men faktum var att USA var mycket mäktigare både militärt och ekonomiskt än Sovjet och det mycket fattiga Kina. Det fortsatte de att vara under hela det kalla kriget. USA inledde nu sin ”containment” politik – att omringa och stänga inne Kina och Sovjetunionen. Samtidigt arbetade de för regimförändring inne i länderna.

CIA startade krig mot Kina i Tibet 1949 och tränade bl a ungrare, ukrainare och rumäner i exil i Västtyskland för sabotage bakom järnridån.

Till skydd mot den gula faran beordrade nu USA utveckling av vätebomben, tusen gånger starkare än atombomben. Robert Oppenheimer, som kallas atombombens fader, opponerade sig kraftigt och blev förflyttad, anklagad för kommunist sympatier. 1953 hade USA 329 långdistans kärnvapenbestyckade bombplan, som från baser i Japan och Västeuropa kunde utplåna miljoner människor i Sovjetunionen och Kina.

USAs energidepartement har flera laboratorier som tillverkar kärnvapen, bl a Los Alamos och Sandia i New Mexico och Lawrence Livermore i Californien. Vetenskapsmännen i dessa laboratorier har startat ett nytt Manhattanprojekt, en kolossal satsning för att via superdatorer utforma, prova och utveckla nya kärnvapen under täckmantel av att utprova säkerheten hos de kärnvapen som finns i lager. (The New Nuclear Danger, George W. Bush Military-Industrial Complex, 2002. Helen Caldicott)

Sett ur detta perspektiv är det viktigt att förstå Rysslands oro inför NATOs utvidgning mot öst och utplacering av det nationella missilförsvaret, förkortat NMD.

Nationella missilförsvaret - ett förstaslags hot

Den 9 juli 2008 undertecknade USAs utrikesminister Condoleezza Rice och den tjeckiska utrikesministern Karla Schwarzenberg ett avtal om radarutplacering i Tjeckien. Kristdemokrater och miljöpartister sitter i den tjeckiska regeringen. En av ledarna för motståndet i landet, Jan Tamas, säger: ”Vi vill inte ha vare sig ryska, amerikanska eller kinesiska baser på vår mark. 70 procent av den tjeckiska befolkningen är emot dessa radaranläggningar.”

Noam Chomsky skrev i ett brev till Jan Tamas 6 maj 2008:

”Att installera ett robotförsvar i Östeuropa är helt enkelt en krigsförklaring. Vi kan lätt föreställa oss ifall Ryssland eller Kina skulle installera något sådant i Karibien, Mexiko eller Kanada. Robotförsvaret är ett förstaslagsvapen. Det byggs inte upp för att skydda USA.”

Vid en debatt i EU-parlamentet, om det nationella missilförsvaret 30 januari 2008, sade Thomas Pflyger (mp): ”Det gör det möjligt för USA att attackera Ryssland utan att riskera återgäldning. Situationen liknar det tidiga 80-talet när kryssningsmissilerna placerades ut. Teknologin för detta kan även användas för att oskadliggöra satelliter.”

Professor Frances A.Boyle: ”Om USA slår till mot Ryssland kommer 99 procent av kärnvapen att oskadliggöras. Därför måste det finnas anläggningar för att slå ut de som eventuellt är kvar. USA kan nu röra sig från doktrinen om avskräckning mot en tvångsdoktrin. USA kan nu tvinga Ryssland att lyda USAs krav vid en krissituation”.

I denna Clintons kärnvapenöversikt slogs det dessutom fast att Trident-ubåtar-na skulle fortsatt vara utrustade med MIRVade robotar, att B-52 och B-2 bombplanen skulle vara kvar för att kunna genomföra attacker både med kärnvapen och konventionella vapen. I Europa skulle det fortfarande finnas taktiska* kärnvapen kvar, samt flyg som kan lastas både med kärnvapen och konventionella vapen. Fortsättningsvis skulle man också kunna avlossa Tomahawk robotar från ubåtar. Förmågan och viljan att slå till först med kärnvapen skulle vara kvar. Sist men inte minst, laboratorier som utvecklar nya kärnvapen skulle inte stängas utan byggas ut och få nya uppgifter i ett stort kärnvapenprogram - Stockpile Stewardship Management Programme.

(*Taktiska kärnvapen är mindre kraftfulla än strategiska kärnvapen som är avsedda att utplåna hela städer, regioner eller länder. Taktiska kärnvapnen ska användas på slagfältet.)

Clintons tredje försvarsminister, republikanen William Cohen, förklarade att USA hade för avsikt att dominera hela spelplanen i en eventuell konflikt. "... om USA måste föra krig ska vi göra det på våra villkor. Idag och i många år framöver kommer vi att vara beredda att bekämpa Ryssland och Kina eller någon skurkstat på ett massivt kalla kriget manér. USAs politik är total dominans över hela linjen - Full Spektrum Dominance". I slutet av 1997 tvingades Clinton, under press från Pentagon, att underteckna ett nytt presidentdirektiv för kärnvapen, det första sedan Reagan 1981.

USA och första slagsstrategin

USA har allt sedan andra världskrigets slut planerat för att kunna slå ut Sovjets, numera Rysslands, alla krigsledningsfunktioner såsom kärnvapenrobotar, avskjutningsramper och ubåtar i ett massivt förstaslag för att undvika risken av att drabbas av ett återgällningslag. Den plan som finns för detta heter Single Integrated Operational Plan - förkortat SIOP. Daniel Ellsberg var på sin tid med om att utforma denna plan. För att vinna ett kärnvapenkrig krävs antisatellitvapen för att slå ut Rysslands varningssystem, installationer av kärnvapenrobotar för att förstöra Rysslands robotar innan de avlossas och slå ut Rysslands ubåtar i hamnar och till havs. Den robot som slinker igenom ska förstöras i rymden på väg mot USA av nyligen utplacerade antirobot system. SIOP har, tvärtemot vad många föreställer sig, uppgraderats efter murens fall. I stället för, som tidigare, 2500 mål i Ryssland finns nu 3000 mål, kärnvapenanläggningar, regeringsbyggnader, militära, kommandocentraler och vapenfabriker. Även Kina är nu för första gången inkluderad i SIOP för första gången på 20 år. Det gäller även Iran och Nord Korea.

Kärnvapenprov

En ohygglig del av kapprustningen var de ständiga kärnvapenproven. Under åren 1945 till 1963 gjordes prover i atmosfären, på jordytan eller under jord. Mellan augusti och september 1958 utlöste USA tre typer av kärnvapenbomber 480 km ovanför Sydatlanten, med kodnamnet Argus. Det ansågs vara det största vetenskapliga experiment som någonsin genomförts. Avsikten var att fastställa hur en kärnexplosion på hög höjd påverkade radiovågor, radar och det geomagnetiska fältet. Militären planerade ett telekommunikationsskydd i ionosfären genom att sända upp 350 miljoner kopparnålar som skulle bilda ett fält runt vår planet. Astronomernas internationella förening protesterade.

En rad andra prov gjordes som allvarligt skadade det inre strålningsbältet runt jorden, det så kallade Allenbältet. Den 19 juli 1962 meddelade NASA att, som en följd av kärnvapenproven, som detonerat på hög höjd, hade ett helt nytt strålningsbälte skapats. Senare gjorde Sovjet liknande prov.

Det många fortfarande minns är det fem ton stora provet den första mars på Bikiniatollen 1954. Avskyn mot detta prov bidrog till att återuppliva fredsrörelsen.

Bland andra Indiens premiärminister Jawaharal Nehru blev oerhört uppbragt. I ett tal i det indiska parlamentet krävde han ett omedelbart stopp för fortsatta kärnvapenprov. Sovjet förde fram ett liknande förslag. Men USA satte i stället igång med att utveckla avskjutningssystem till sina interkontinentala ballistiska raketsystem.

I oktober 1954 tog International Council of Scientific Unions, ICSU, ett beslut om att sända upp satelliter för att kartlägga jordytan. De avskjutningsraketer som var nödvändiga för detta kunde även avskjuta långdistansraketer.

Fredsrörelsen såg faran och intensifierade sin verksamhet. 1955 bildades till exempel Gensuikyo i Japan, 1957 Pugwashrörelsen i USA och Campaign for Nuclear Disarmament, CND, i Storbritannien. Även Sveriges Fredsråd startade vid denna tidpunkt.

En chock för västvärlden

Den arrogans som USA hela tiden visade gentemot Sovjet förändrades dramatiskt i och med att Sovjet sände upp satelliten Sputnik 1957. Ingen i USA hade kunnat förstå sig att Sovjet hade kapacitet till något sådant. Denna händelse gjorde att USA och Storbritannien gick med på ett moratorium för kärnvapenprov.

Tillsammans med en kraftfull global kampanj mot kärnvapenprov och ett in-

tensivt arbete i FNs generalförsamling resulterade detta i att en radikal nedrustningsplan lades fram av både Storbritannien och Sovjetunionen, som innehöll strategier för att förhindra (alla stater) från att starta ett kärnvapenkrig och för att reducera alla militära styrkor och vapenförråd.

Den 20 november 1959 antog generalförsamlingen för första gången en resolution om nedrustning som stöddes av alla medlemsländer. Där slogs det fast att det skulle sättas stopp för kapprustningen för alltid och att frågan om allmän och total nedrustning var den allra viktigaste frågan.

När Daniel Ellsberg besökte Stockholm för att ta emot Right Livelihood priset gick jag till ABF här i Stockholm för att delta i ett möte som arrangerats för honom. Jag ville tacka honom för hans enastående insats att avslöja Pentagons kärnvapenplaner. Han talade mycket om civillurage och hur viktigt det är att de inom systemet, som vet vad som planeras, vågar gå ut och berätta om det.

Hans viktigaste insats i kunskapen om USAs kärnvapenpolitik har han formulerat i en artikel Call to Mutiny i boken: The Deadly Connection - Nuclear War & US Intervention, 1986, där han säger han följande: "Vid upprepade tillfällen har USA, utan befolkningens vetskap, använt kärnvapen på samma sätt som när man pekar med ett gevär mot någons huvud, även om man inte trycker av. Vid ett 20-tal tillfällen har USA hotat med kärnvapenkrig om den aktuella krisen inte förväntades få en för USA gynnsam utgång." Han ger en rad exempel på detta:

- 1946 hotade USA Sovjet med kärnvapenanfall om de inte drar sig ur norra Iran inom 24 timmar.
- 1946 skickade Truman Strategiska flygkommandot till Jugoslavien för att skrämmas efter att ett flygplan skjutits ner.
- 1948 lät Truman placera B-29 bombplan (lastade med kärnvapen) på baser i Storbritannien och Tyskland vid Berlinblockaden.
- 1950 varnade Truman att man övervägde användandet av kärnvapen när USAs marinkårstrupper omringades av kinesiska kommunistiska trupper vid Chosin reservoaren i Korea i november.
- 1953 skickade Eisenhower i hemlighet en varning till Kina om en eventuell kärnvapenattack för att få igenom en lösning i Koreakriget.
- 1954 erbjöd utrikesminister John Foster Dulles i hemlighet premiärminister Bidault, Frankrike, tre taktiska kärnvapen för att befria de franska trupperna som var belägrade av vietnameserna vid Dien Bien Phu.
- 1954 förstärkte Eisenhower den CIA-uppbackade militärkuppen i Guatemala med kärnvapenbestyckade strategiska bombplan.

Rädsla och oro i Ryssland

Oron i Ryssland har självklart ökat i och med NATOs utvidgning mot öst. Landets befolkning har ett kollektivt minne av att landet nära nog utplånats under det andra världskriget. Sovjetunionen hotades med kärnvapenanfall under det kalla kriget från USAs baser i Japan (och på Okinawa = Japan)) i öst, från Diego Garcia i Indiska Oceanen och från Turkiet i syd och från Västtyskland, Italien, Storbritannien, Italien, Frankrike, Belgien och Nederländerna. Landet har hotats med kärnvapen lastade på ubåtar patrullerande utanför Murmansk, i Östersjön och i Nordsjön.

Alla avtal har brutits

Under det senaste årtiondet har USA underminerat alla avtal som fredsrörelsen under stor möda tvingat regeringarna och FN att upprätta. Bushadministrationen saboterade t ex de nära nog avslutade förhandlingarna om ett avtal mot biologiska vapen 2005. USA har vägrat att ratificera provstoppsavtalet-CTBT (Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty). Landet har brutit mot flera av överenskommelserna i icke-spridningsavtalet. Men det som kanske mest har skadat det internationella fredsklimatet är att USA dragit sig ur anti-robot avtalet, eller ABM-avtalet (Anti-ballistic Missile Treaty). Under denna period har USA också ökat sitt beroende av kärnvapen för sin säkerhet – även detta står i strid med NPT. USA vill ha egna kärnvapen för en obestämd tid framöver.

Den nya världsordningen - What we say goes

Bombningarna av Hiroshima och Nagasaki var en historisk vändpunkt. Världen gick in i den skräckfyllda kärnvapenåldern. USAs krig mot Irak 1991 inledde även det en ny era. Detta krig skulle visa prov på den nya världsordningen efter murens fall. USA tog nu ett starkare grepp om Mellanösterns olja och visade samtidigt Japan, Västeuropa, Kina och Ryssland vem som bestämde i världen.

USA stärkte sin närvaro på sina baser, allt ifrån Shannon flygfältet på Irland till flygbaserna på Okinawa. I en värld där det nu bara finns tre supermakter EU, Japan och USA, är det viktigt att visa att det är den militära styrkan som gäller!

I oktober 1993, bara nio månader efter det att Clinton svurit presidenteden, lanserade Clinton en kärnvapenöversikt – Nuclear Posture Review. Där står att läsa: "Våra kärnvapen är till för att bevara våra åtaganden utomlands". Vidare kan man läsa att USAs kärnvapenarsenal ska ge möjlighet till en första slagsattack och ska stärka USAs förmåga till kärnvapenutpressning. Landet ska vara beredd på att utkämpa och vinna två parallella konflikter i regioner viktiga för USAs intressen.

Dubbelspelet om kärnvapen i NATO

NATO är världens största kärnvapenmakt. Alliansen har antagit en doktrin om ett förebyggande första slag med kärnvapen, enligt en artikel i The Guardian, januari 2008. Men faktum är att 23 av NATOs 26 medlemsländer inte har kärnvapen. De har dessutom undertecknat icke-spridningsavtalet där de lovar att inte skaffa eller ta emot kärnvapen på sin mark. Men dessa stater tillhör en allians, där hot med kärnvapen är hörnstenen i den militära doktrinen. Dessa NATO-länder bryter alltså helt skamligt mot icke-spridningsavtalet, som förbjuder länder att ta emot kärnvapen.

1999 firade NATO ett jubileum i Washington D.C. Där bekräftade man att kärnvapen spelar en grundläggande roll i alliansens potentiella styrka. Förutom Frankrikes och Storbritanniens ubåtar som är utrustade med långdistansrobotar har USA placerat ut 480 kärnvapenbomber av modellen B61 på flygfält i Belgien, Tyskland, Italien, Nederländerna, Turkiet och Storbritannien. (I skrivande stund får jag ett mail som meddelar att USA förflyttat ett stort antal kärnvapenbomber från Lakenheath, England. Vart de flyttats berättas inte.)

USA tränar värdländernas piloter i fällning av kärnvapenbomber. Enligt dokument som hittills hållits hemliga (MC 400/2) finns skrivningar som visar att NATO är berett att använda kärnvapen mot stater som har biologiska eller kemiska vapen, även mot dem som har undertecknat icke-spridningsavtalet som förbjuder detta. NATOs ledning råder alltså sina medlemsstater att använda kärnvapen mot stater som inte själva har kärnvapen. Det kan sägas att de kärnvapenbomber som är utplacerade i de europeiska länderna är avsedda för Mellanöstern och Ryssland.

Kärnvapenöversikten - Nuclear Posture Review 2002

Den 8 januari 2002 presenterade president Bush The Nuclear Posture Review för USAs kongress. I denna kärnvapenöversikt beordrades Pentagon göra krigsplaner för förstaslags användning av kärnvapen mot sju stater, onskans axelmakter. Länderna som ska utsättas för "preemptive strike" är Kina, Ryssland, Syrien, Iran, Irak, Libyen och Nordkorea. Libyen står inte på listan idag för de har börjat följa USAs direktiv. President Bush bryter i denna kärnvapenplan mot icke-spridningsavtalets paragraf om "negative security assurance" som betyder att länder som inte har kärnvapen inte ska vara mål för kärnvapenbombning. Fyra av de uppräknade länderna har inte kärnvapen.

Enligt samma dokument beordrades Pentagon att dra upp riktlinjer för användning av kärnvapen vid ett eventuellt krig mellan Kina/Taiwan, Israel/arabstaterna, Israel/Irak och Syd Korea/Nord Korea.

Ja, så här fortsätter listan med kärnvapenhot praktiskt taget varje år och under praktiskt taget alla USA-presidenter fram till 2006.

Här finns också en lista på samtliga kärnvapenhot, tagna ur Joseph Gersons bok "Empire and the Bomb. How the US uses Nuclear Weapons to dominate the World".

År 2007 beskrev Noam Chomsky USAs innehav av strategiska kärnvapen på följande sätt:

"De strategiska kärnvapnen är ett slags paraply. Under detta paraply kan USA föra krig med konventionella vapen, intervensera i olika länder eller störta regeringar utan att hindras. De strategiska kärnvapnen injagar skräck hos dem som skulle vilja försvara det land som USA står i beredskap att anfälla. Om USA vill sända trupper till t ex Guatemala eller Mellanöstern, stödja en militärkupp i Indonesien eller invadera Vietnam, kan USA göra det utan hindras, eftersom USA har en skräckinjagande makt, som kan tillintetgöra den som försöker stå i vägen".

Det tragiska var att Sovjet i och med framgången med sin Sputnik verkade gripas av hybris och trodde att man skulle kunna uppnå militär överlägsenhet gentemot USA. Ryssarna satte igång en serie kärnvapenprov i atmosfären i början av 1961. Motståndet mot detta var stort inom vetenskapliga kretsar. Bl a Andrej Sacharov, känd som fadern till vätebomben, ställde sig starkt kritisk och det dröjde inte länge förrän han blev utfrusen ur det sovjetiska etablissemanget.

Sovjets beslut att bryta moratoriet var desto mer oväntat då samtal nu hade återupptagits mellan USA och Sovjet i mars 1961. De arbetade på ett ramverk om allmän och total nedrustning kallat the McCloy-Zorin Accord som presenterades för generalförsamlingen i september 1961. Fredsrörelsen satte också press på kommittén för att få fram ett provstoppsavtal.

Helt oväntat bjöd Sovjet in Storbritannien och USA till Moskva i juli 1963 för att förhandla fram ett totalt stopp för kärnvapenprov. Tyvärr slutade detta initiativ i ett begränsat provstoppsavtal som förbjöd prov i atmosfären, i yttre rymden och i havet. USA lade nämligen fram en rad villkor som måste uppfyllas innan avtalet kunde undertecknas. Man krävde att få fortsätta med underjordiska kärnvapenprov, att få behålla och utveckla kärnvapenlaboratorier och att snabbt få återuppta kärnvapenprov ovan jord om det ansågs nödvändigt. Tvärt emot vad många trodde byggdes kärnvapenlaboratorierna ut och antalet kärnvapenprov ökade.

Sovjetunionen betalade ett högt pris för vapenkapplöpning med USA. För att kunna delta skapades ett väldigt system av militära anläggningar och vägar, hemliga eller slutna städer, kommunikationer och förråd. Nära 50 procent av statsbudgeten gick till det militära. Detta gigantiska komplex bromsade utvecklingen av landet på fredliga områden, inom konsumtions- och livsmedelsindustrin t ex. Hela den sociala sektorn blev eftersatt och det var säkert en av anledningarna till att Sovjet så småningom bröt samman. USA gjorde ingen hemlighet av att det var en väl uttänkt strategi: "Bleed'em white", var ett av president Reagans favorituttryck.

När det partiella provstoppsavtalet väl hade undertecknats försvann fredsrörelsen i stora delar av världen, utom i Japan. Först på sena 70-talet och början av 80-talet vaknade européerna upp igen och insåg att kärnvapen var ett stort hot. Det var i samband med USAs beslut om att placera ut sina kryssningsrobotar (missiler som följer topografin och letar sig fram till målet) och Sovjetunionen sina SS 20 robotar i Centraleuropa, vilket bl a ledde till de nordiska kvinnornas fredsmarsch från Köpenhamn till Paris 1981, till Sovjetunionen 1982 och mellan New York och Washington 1983. Fredsrörelsen kokade i övriga Europa och USA-basen Greenham Common i England blev världsberömd genom kvinnornas fredsläger. Protesterna gällde kryssningsmissiler som USA skulle placera där för avfyrning mot Moskva. Kvinnorna insåg att Storbritannien på så sätt kunde bli ett första rangens bombmål.

Kärnvapen till havs

USAs flotta kontrollerar alla hav, sund och passager runt om i världen. USA vare sig nekar eller erkänner ifall de har kärnvapen på fartygen. Stilla havet kallas USAs insjö på grund av USA-flottans totala dominans. Flottan består av 13 slagstyrkor. Varje slagstyrka grupperas kring ett hangarfartyg. En slagstyrka består av ubåtar, torpedbåtar och slagskepp, samt helikoptrar hovrande över fartygen. Dessa styrkor anlägger vid vilka hamnar de vill eller genomför hotfulla militärövningar i närheten av små och försvarslösa länder. USA har 22 hangarfartyg: Ett hangarfartyg har en landningsbana lika stor som tre fotbollsplaner för 80 stridsflyg med "dual capability" vilket betyder att planen kan lastas med konventionella bomber och kärnvapenbomber.

För en total översikt över USAs marina styrkor se: www.globalsecurity.org

USA har trupper, militär och marin utrustning stationerade på 702 större militärbaser utanför sitt lands territorium runt om i världen.

Baserna utgör bl a lager för USAs kärnvapen och hamnar för hangarfartygen, slagskeppen, ubåtarna och krigsfartygen. Redan 1961 började USAs Polaris ubåtar

sig från sin post i protest mot den utpressning han utsatts för.

"USA har slutat använda tumskrubarna. Nu har de tagit fram baseballträna och börjat spräcka knäskålar," sade en annan diplomat ur den alliansfria rörelsen vid en paus i förhandlingarna. När konferensen gick mot sitt slut, riktade president Clinton själv ett skarpt budskap både till Mexiko och Egypten. Egypten hade nämligen meddelat före konferensen att man inte tänkte godkänna en obegränsad avtalsförlängning så länge Israel, som enda kärnvapenmakt i Mellanöstern, vägrade skriva under NPT fördraget. Landet kunde emellertid inte stå emot påtryckningar utan stödde USAs linje.

Eftersom principen om icke-spridning utan krav på nedrustning vann, kunde USA hetsa mot Irak och anklaga dem för innehav av massförstörelsevapen, samt anklaga Iran och Nord Korea för att inneha eller planera att tillverka kärnvapen. Dessa länder fick benämningen "ondskans axelmakter" av president Bush. Att erkända kärnvapenländer har kärnvapen är av mindre betydelse, enligt USA. Dessa länder slipper helt enkelt inspektioner för att hitta massförstörelsevapen. 1995 års konferens lade alltså grunden för en fortsatt djupt orättfärdig kärnvapenpolitik.

John Deutsch, vice försvarsminister och chef för CIA i den första Clintonadministrationen, förklarade resultatet på följande sätt: "... USA har aldrig haft för avsikt och har inte heller nu för avsikt att följa artikel 6. Det är endast en av de saker som måste sägas för att få ut vad man vill av konferensen."

Nevada provområde 1996

I april 1996 och 1998 deltog jag som en av få européer vid protesterna kring provområdet för kärnsprängningar i Nevada. Att inte fler deltog från Europa, än mindre Sverige, berodde förmodligen på att de flesta antog att frågan om kärnvapen, efter murens fall, inte var något att oroa sig för.

Ingenting kunde vara mer felaktigt.

Förmodligen byggde man sitt antagande på det faktum att Ryssland dragit tillbaka sina trupper och kärnvapen från hela Centraleuropa, från Ukraina och Kazachstan, samt att Warszawapakten hade upplösts. Att NATO-alliansen fortfarande var i full verksamhet och att USA inte hade dragit tillbaka alla sina kärnvapen från Europa föreföll inte oroa någon.

Det jag fick veta om vad som pågick i Nevada gjorde mig förfärad och ursinnig. Det stod klart att USAs Försvarsdepartement förberedde ett nytt stort Manhattanprojekt för utvecklandet av nya typer av användbara kärnvapen. Detta skulle ske genom s k "subcritical nuclear tests" i Nevada.

kärnvapen. Nedrustning skulle om möjligt inte nämnas.

En kommitté hade gjort en utvärdering om hur det förhöll sig med nedrustningen under de 25 år som gått. Den skulle lägga fram sin rapport.

Av någon anledning varken lästes denna rapport upp vid New York konferensen 1995 eller hänvisades den till vid diskussionerna.

För USA och dess allierade handlade det hela om att förhindra att andra länder skaffade sig kärnvapen. Vid debatten i generalförsamlingens stora sal debatterades Iraks eventuella kärnvapeninnehav och möjligheten att uttradera den med militära medel. När det gällde Nordkoreas kärnvapenambitioner skulle dessa bortförhandlas. Israels kärnvapen skulle accepteras.

De länder som inte hade kärnvapen såg dock saken på ett helt annat sätt. De ville att artikel VI, som handlade om nedrustning och avskaffande av kärnvapen, skulle lyftas fram.

Thomas Graham, Vita Husets representant för vapenkontroll och nedrustning, var Clintons utsedde man inför New York. Han var på resande fot i över ett år inför konferensen. Hans uppgift var att övertala regeringar runt om i världen att stå på USAs sida i debatten i FN. Han mutade och hotade olika regeringsrepresentanterna i en rad länder. ”Det var en diplomatisk insats av ett slag som inte skådats sedan Bush d.ä. lyckades tvinga fram konsensus inför Washingtons krig i Irak”.

Debatten blev oerhört hård under konferensens gång i FN byggnaden. En ledare för en förhandlargrupp, Adolfo Taylhardat från Venezuela, undslapp sig kommentaren i en paus: ”Förr spelade vi på kalla krigets arena. Nu spelar vi på yankee stadion.” Han avgick efter konferensen i vrede över hur det hela hade avlöpt. Sydafrika övertalades att stödja USAs linje. De hade inte tidigare varit med om liknande övertalningsförsök. USA var nämligen orolig för att Sydafrika, med goodwill i Tredje världen, skulle ställa sig i spetsen för krav på nedrustning från USAs och andra kärnvapenmaktens sida. Men USA hade lovat Sydafrika medlemskap i en speciell elitgrupp, Missile Control Technology Group, vilken hade fått i uppdrag att övervaka exporten av plutonium och nukleär teknologi, fristående från IAEA.

USA arbetade även energiskt på att vinna över Mexiko och Egypten. Mexico var mycket sårbart eftersom det nyligen genomgått en svår ekonomisk kris när peson kollapsade. Landet fick order om att tona ner sitt motstånd mot USAs linje och bryta förbindelserna med Kuba för att få det ekonomiska stöd, som tidigare utlovats. Miguel Marin Bosch, ledare för Mexikodelegationen, sade även han upp

patrullera utanför norra Sovjets kuster vid Murmansk, och i Nordsjön.

USA placerade 1982 ut 2000 kryssningsmissiler utanför Nordnorge på bombplan och marininfanteri. Dessa missiler var programmerade att flyga över Norge, Sverige och Finland för att nå Sovjetunionen.

Trident

USAs Trident-ubåtar patrullerar idag på alla hav på samma nivå som under det kalla kriget, beredda att avfyra hundratals av de mest förstörelsebringande och precisa robotar som någonsin funnits. En Trident-ubåt är lastad med två typer av stridsspetsar, som benämns W-76 och W-88. De är själva ryggraden i USAs

strategiska avskräckning. Ubåtarna rör sig mycket tyst och man vet inte var de för tillfället befinner sig. Inom 30 minuter kan varje ubåt leverera en kärnvapenvapenrobot mot ett mål var som helst på jordens yta, sade Jaqueline Cabasso, Western States Legal Foundation, föreläsning i Sthlm 2000. Vid samma tillfälle berättade Jaqueline Cabasso, att hon hade gjort ett besök på Los Alamoslaboratoriet där hon samtalat med chefen, Dr Younger. Han hade yttrat följande: "Principen bakom avskräckning är att vi säger: "Du kan springa din väg men du kan inte gömma dig. Vi kan alltså ställa in en W-88 mycket precist mot ett mål och skurkarna bör veta att deras hårdgjorda silos inte klarar av en robot av denna typ. Det är teorin bakom avskräckning": "Försök dig inte på några dumheter för vi får tag på dig! Ditt land kommer att utraderas om du försöker dig på något dumt."

USA och Storbritannien har åtta Trident-ubåtar ständigt patrullerande på världens alla hav.

Var fanns kärnvapnen under det kalla kriget?

1999 kunde man, genom Freedom of Information Act, få reda på var USA hade placerat ut kärnvapen runt om i världen. Dokumentet benämns History of the Custody and Deployment of Nuclear Weapons: July 1945 through September 1977. I april 1954 placerade USA kärnvapen i Marocko på baserna Sidi Slimanie, Ben Guerir, Nouasseur, där USA hade sina strategiska bombplan B-36 och B-47 stående. De fanns där i tolv år.

I dokumentet finns detaljerad information om när kärnvapen placerades ut i Europa:

I Storbritannien 1954, Västtyskland 1955, Italien 1957, Frankrike 1958, Turkiet 1959, Nederländerna 1960, Grekland 1960, Belgien 1963. Frontstaten i det kalla kriget, Tyskland, hade flest – tusentals kärnvapen från 1955 och framåt. Guam, USA - basen i Stilla havet, hade 20 olika typer av kärnvapen på sin mark. Okinawa hade 1000 kärnvapen av 19 olika slag fram till 1972. En rad oväntade länder återfinns på listan, t ex Taiwan, Alaska, Hawaii. Det känsligaste landet av alla är Japan. I december 1954 godkände Eisenhowers administration förflyttning av kärnvapen till USAs baser i Japan. De skulle användas vid krig mot Kina och Sovjetunionen. USA har aldrig erkänt detta. I slutet av Eisenhowers tid vid makten fanns det kärnvapen i Okinawa, Sydkorea, Guam, Filippinerna och Taiwan. Det största antalet fanns på Kadana, flygbasen i Okinawa. Från 1963 - 1966 fanns kärnvapen på Kwajalein atollen på Marshallöarna och på ön Johnstone. I slutet av 1970 talet togs kärnvapen bort från Filippinerna och delvis från Japan. I fortsättningen fanns det dessutom kärnvapen enbart i Sydkorea fram till 1991 då de togs bort.

Japan var inte det enda land som fick specialbehandling. Danmark hade ju en politik att inte härbärgera kärnvapen inom sina gränser. Detta gällde även Grönland som var en dansk koloni. Trots detta misstänkte man att USA rutinmässigt flög över Grönland med kärnvapenbestyckade bombplan. 1994 avslöjades att så var fallet. Det mest pinsamma för båda regeringar var avslöjandet att ett B-52 bombplan hade kraschlandat 1968 med fyra kärnvapen ombord.

1995 överlämnade USAs utrikesminister William Perry ett brev där den danska regeringen informerades om att kärnvapen hade lagrats på Grönland.

Island är ett annat "icke-kärnvapenland" där USA hade kärnvapen placerade i Keflavik från 1956. När man berättar om Taiwans kärnvapen blir många förvånade. Där fanns kärnvapen som inom 24 timmar skulle vara klara att avlossas från USAs F-100 stridsbombplan. När Nixon besökte Kina 1972 lovade han att ta bort kärnvapen från Taiwan, vilket också skedde. Men de kunde ersättas med ubåtsbaserade ballistiska robotar, enligt USAs utrikesministerium.

Den största skandalen med utplaceringarna, förutom faran de utgjorde för världsländet, var att dessa för det mesta inte hade en aning om att de hade kärnvapen på sin mark.

Icke-spridningsavtalet NPT

1970 hade världen kommit överens om ett icke-spridningsavtal, Non-Proliferation Treaty NPT. Det betydde i korthet att världens kärnvapenländer lovade att rusta ner sina kärnvapenarsenaler och att andra länder lovade att inte skaffa kärnvapen.

25 år senare, 1995, samlades världens kärnvapenstater i FN för en översyn av hur detta avtal hade efterlevts. Konferensen skulle ge svar på följande frågor:

Hade kärnvapenmakterna rustat ner som de lovat? Hade fler länder skaffat sig kärnvapen?

Artikel 6 i NPT var den allra viktigaste i hela avtalet. Där stod: "Var och en av avtalets parter förbinder sig att fortsätta förhandla i god tro för att få till stånd effektiva åtgärder som syftar till kärnvapenkappningens snara upphörande, och till ett avtal om allmän och total nedrustning under strikt och effektiv internationell kontroll." Om dessa krav hade uppfyllts, skulle NPT förlängas på obestämd tid. Om det visade sig att så inte var fallet, skulle NPT få en tidsbestämd förlängning.

USA, som visste att de inte hade rustat ner och inte hade planer på att göra det, hade noga förberett denna konferens. Det viktigaste resultatet skulle vara principen om icke-spridning. Det skulle slås fast att endast de länder som redan hade kärnvapen skulle tillåtas inneha dem. Inga andra skulle få lov att skaffa sig